

Kan man ikke ønske sig nok, hvad Menighed det end er.

Colding ligger behagelig i en Dal mellem to Bierge; og det kongelige Slot Coldinghuus (Navnet Huus er en *kat' Lexijv*, som i Aggershuus &c.) er af tre Stagers Grundmuur, foruden Kielder. Stagen, og paraderer paa en Balke tæt ved. Kiempe-Taarnet derved har et fladt Tag, hvis Rækverk har i hver af de fire Hjørner en Billed-Støtte af Steen 7 Fod høi. Her omkring er en behagelig Egn og meget sund Luft. Hoffet residerede her og, da Pesten græssede i Kiøbenhavn. Baade af disse Aarsager, saa og fordi Colding, Fridericia, Beile og Horsens ligge i en behagelig Egn med Skove og anden Herlighed, og lette Adkomst til Lands og Vands, samt midt i Danmark, efter den Strækning, det nu har, skulde maaskee eet af disse Stæder være det rette for en kongelig Residents, dog derom nærmere ved Fridericia. Nyligst har Professor Baden havt det Indfald, i Anledning af Kiøbenhavns seneste Ildsvaade, som og forhen af det, der har været ventileret om Universitetets Forslyttelse, at foreslaae Colding som det beqvemteste Sted for et Universitet i Danmark. Sandt nok, det vilde nyde ovenmældte Fordele; men blev det ikke

ikke for nær Tyskland, især de tyske talende danske Proviunder, og derved for let smittet i hvad som sund Fornuft og Oplysning har at udsætte paa de tyske Academier? Professor Badens Forslag var vel kun en Captatio occasionis, og gik derfor strax over.

Colding har 271 Huse, 335 Familier og 1396 Siæle foruden de Militaire. Dens Havn eller Fiord er meget forstoppet, saa Skibene maae ligge langt ude samt lodses og lades ved Pramme. Ved Broen over Aaen, som skiller Slesvig fra Jylland, (derfor kaldet Toldskiel-Broen), er et meget anseeligt kongeligt Told-Sted, da alle Stald-Oxen og Sviin fra Jylland maae passere samme, og af hver Ox gives 2 Rdlr. i Told. Paa Torvet er et smukt Springvand. I Nærheden falder skionne Fiskerier, især af Ørter, hvoraf nogle Strandsiddere betale aarlig Afgift til Kongen, som blev forhøiet 1765. Da blev og den herlige Lyst-Skov ved Slottet solgt til en privat Mand for 14000 Rdlr., der kun ansaae den som en Handelsvare, og derfor samme Aar sælde: 370 Ege- og Bøge-Træer, som gave 1200 Favne Ved, der betaltes paa Stedet med 2 Rdlr. for Favnen, saa hvad nogle Konger i Nad
hav

havde frebet, det blev nu snart hugget ned. Jeg var nærværende, da Kongens Gods i Col-
 dinghuus Amt blev solgt til den Høistbydende
 Tønden af Hartkornet for 100 a 260 Rdlr.;
 baade Godsset og Kirkerne udbragtes til den
 Summa af 981,800 Rdlr. Det vorte mig
 meget, at see mangen en Bonde, der hidtil hav-
 de levet næsten som en Selveier, af Frygt for
 Trældom, at overbyde dem, som vilde liebe
 sig til deres Herrer paa denne Auction. Fri-
 heden er kjær: een bød med Taarerne i Øinene
 saa stærkt mod den Bindesng, at han tilsidst
 maatte give tabt, og kunde nu desmere vente
 haard Medsart formedelst det dyre Kjøb, han
 selv havde forvoldt. En vis Præst, som havde
 været nødsaget at resignere, og siden købte sig til
 Herremand, var og her som Comissionair for
 andre, som roste hans Troskab, men de Bøn-
 der, som derved lede, bandede ham stedse siden,
 saa ofte de talede om ham. Med alt dette,
 vandt Kongen, som meldt, noget anseeligt, og
 Landet ikke mindre, for saavidt den Bonde,
 som før gav kun 12 Rdlr. i aarlig Landgilde,
 betalte i Rente af de laante Penge 30 a 50 Rdlr.
 aarligt, og dog fandt sin gode Regning derved.
 Prisen paa en Tønde Hartkorn var før Auc-
 tionen

tionen 100 a 150 Rdlr.; efter ophævet Fæls
Iedsjfab og erholdte Eiendoms-Breve have
de Bønder, som købte sig selv, endog saaledes
forbedret sig, at en Tønde Hartkorn siden gjaldt
4 a 600 Rdlr.

Paa Veien fra Eolding til Fridericia ere
smukke landlige Afvejlinger; fra Veien sees
det lille Belt at danne adskillige Bugter og
Bige. Den Fennøe ligger imellem Fyen, Syls-
land og det Slesvigiske, men nærmest Fyen.
Paa denne Ø, som en af de lykkelige Øer, saae
og nød jeg engang paa en Seilads alt det sam-
let, som af Naturen gemeenlig er adspredt paa
flere Steder i Landet. Endog ægte Castanies
Træer taaler Climatet. Paa Dahlbergs Plans
Tegning af denne Egn, som udkom i Kobber
Aar 1657, sees meer Skov ansat, end her nu
findes; saaledes er Hundertup Skov nu et Krat,
og det, som da var Krat deraf, nu Mark.

V. Kort Beskrivelse over Fridericia Stad og Egn.

Fridericia. Skient denne Stad og
Fæstning efter sin Størrelse (da den har udven-
dig